

LUẬN ĐẠI TÔNG ĐỊA HUYỀN VĂN BỔN

QUYỂN 16

Phần thứ 31: ĐẠI QUYẾT TRẠCH XUẤT LY HỆ PHƯỚC ĐỊA THANH BẠCH GIẢI THOÁT ĐẠO LỘ

(Phần quyết trạch về con đường giải thoát thuần khiết
vượt khỏi chốn phiền não trói buộc)

Như vậy đã nói về phần Đại quyết trạch tối cực quảng đại câu hành Sơn Vương vô tận hải hải. Tiếp theo sẽ nói về phần Đại quyết trạch xuất ly hệ phước địa thanh bạch giải thoát đạo lộ. Tướng trạng đó thế nào? Kệ nói:

*Trong phạm vi con đường giải thoát
Có hai mươi loại pháp vô vi
Gọi là mười không và mười có
Các loại pháp vô vi như vậy.
Ở trong năm mươi một phần vị
Tất cả đều phát sanh đầy đủ,
Dựa vào pháp - vị lập tướng chuyển
Có hai loại trùng trùng - vượt qua.*

Luận nói: Ở trong phần Xuất ly hệ phước địa thanh bạch giải thoát đạo lộ, có hai mươi pháp vô vi thường trú, đó gọi là mười Không vô vi và mười Hữu vô vi, tất cả đều sai biệt. Thế nào gọi là mười Không vô vi? Đó là:

1. Hư không bao la thường trú tự nhiên xa rời tạo tác là Không vô vi.
2. Hình ảnh của hư không mênh mông là Không vô vi.
3. Hư không bàng bạc xa rời là Không vô vi.
4. Chân tướng hình ảnh không hề có gì là Không vô vi.
5. Trống rỗng không đều chẳng phải là Không vô vi.

6. Xa rời ngôn từ bật dứt diễn tả là Không vô vi.
7. Tuyệt đối xa rời chưa hoàn toàn là Không vô vi.
8. Tuyệt đối xa rời tâm hiểu biết là Không vô vi.
9. Tuyệt đối xa rời triệt để cùng tận là Không vô vi.
10. Không có chương ngại tuyệt đối rỗng không minh mông bát ngát là Không vô vi.

Đây gọi là mười Không vô vi.

Thế nào gọi là mười Hữu vô vi? Đó là:

1. Tất cả ngôn từ diễn tả quyết định thường trú không phá bỏ là chẳng phải Không vô vi.
2. Tất cả tâm thức quyết định thường trú không phá bỏ là chẳng phải Không vô vi.
3. Tất cả đại chủng quyết định thường trú không phá bỏ là chẳng phải Không vô vi.
4. Tất cả đều chẳng phải mà quyết định thường trú không phá bỏ là chẳng phải Không vô vi.
5. Tất cả có thật quyết định thường trú không phá bỏ là chẳng phải Không vô vi.
6. Tất cả tánh đại quyết định thường trú không phá bỏ là chẳng phải Không vô vi.
7. Tất cả cảnh vật trước mắt (Kim quang) quyết định thường trú không phá bỏ là chẳng phải Không vô vi.
8. Tất cả mọi tên gọi phát sanh quyết định thường trú không phá bỏ là chẳng phải Không vô vi.
9. Tất cả không có tên gọi quyết định thường trú không phá bỏ là chẳng phải không vô vi.
10. Tự tánh rộng lớn tròn đầy vốn có tất cả các loại hiện hữu quyết định thường trú không phá bỏ là chẳng phải Không vô vi. Đây gọi là mười Hữu vô vi.

Như kệ nói: “Trong phạm vi con đường giải thoát, có hai mươi loại pháp vô vi, gọi là mười Không và mười Có”. Như vậy, hai mươi loại pháp vô vi, trong năm mươi một loại phần vị kim cương, chuyển biến đầy đủ trọn vẹn không gì thiếu sót. Như kệ nói: “Các loại pháp vô vi như vậy, ở trong năm mươi một phần vị, tất cả đều phát sanh đầy đủ”. Dựa vào hai mươi loại pháp vô vi như vậy, kiến lập tướng chuyển của năm mươi một phần vị, thì có hai loại. Thế nào là hai loại? Một là loại trùng trùng thâm tóm trọn vẹn không có chương ngại. Hai là loại làm hỗn loạn thứ tự chuyển vượt lên trước. Đây gọi là hai loại. Như kệ nói: “Dựa vào

pháp - vị lập tướng chuyển, có hai loại trùng trùng - vượt qua”. Và lại, loại trùng trùng thâm tóm trọn vẹn không có chướng ngại, hình tướng như thế nào? Kệ nói:

*Mỗi một pháp trong hai mươi pháp
 Đều thâm gồm hai mươi loại sau
 Trong năm mươi một loại phần vị
 Tất cả mỗi loại đều có đủ.
 Thâm gồm năm mươi một phần vị
 Cũng thâm gồm trái lại với nhau
 Do vì dựa theo nhân duyên này
 Kiến lập loại trùng trùng thâm tóm.*

Luận nói: Thế nào gọi là hình tướng của loại trùng trùng? Vì có nghĩa là thâm gồm trọn vẹn. Thế nào gọi là thâm gồm trọn vẹn? Có nghĩa là hai mươi loại pháp vô vi thường trú có đầy đủ tâm tín, tất cả mỗi một loại đều thâm tóm các phần vị sau, đều có hai mươi loại pháp vô vi. Như nói về tâm tín, các phần vị khác cũng vậy. Như kệ nói: “Mỗi một pháp trong hai mươi pháp, đều thâm tóm hai mươi loại sau”. Năm mươi một loại phần vị, tất cả thâm gồm năm mươi một loại, cũng không có chướng ngại. Như kệ nói: “Trong năm mươi một loại phần vị, tất cả mỗi loại đều có đủ, thâm tóm năm mươi một phần vị”. Cũng chính mỗi một pháp thâm gồm tất cả mọi phần vị, mỗi một phần vị thâm gồm tất cả các pháp, cũng không có chướng ngại. Như kệ nói: “Cũng thâm gồm trái lại với nhau”. Dùng hai loại thâm gồm trọn vẹn như vậy, kiến lập tên gọi Trùng Trùng. Như kệ nói: Do vì dựa theo nhân duyên này, kiến lập loại trùng trùng thâm gồm”. Như vậy đã nói về loại trùng trùng thâm gồm trọn vẹn không có chướng ngại. Tiếp theo sẽ nói về loại làm hỗn loạn thứ tự chuyển vượt qua. Tướng trạng đó thế nào? Kệ nói:

*Trong năm mươi một loại phần vị
 Tùy theo một trải qua năm mươi
 Dần dần tăng lên số lượng pháp
 Chuyển thành rộng lớn đến khắp nơi.*

Luận nói: Nay trong kệ này là trình bày về nghĩa gì? Là muốn hiển thị trong năm mươi một loại phần vị kim cang, lấy tín làm đầu để trải qua năm mươi phần vị, lấy phát tâm trú để làm bước đầu trải qua năm mươi phần vị, cho đến lấy vị cao nhất để làm điểm khởi đầu trải qua năm mươi phần vị. Nếu chuyển lần thứ nhất, tăng lên bốn mươi một phần vị chuyển pháp đến số trăm, nếu chuyển lần thứ hai, tăng lên tám

---

mười hai phần vị chuyển pháp đến số trăm, cho đến vị cuối cùng. Như kệ nói: “Trong năm mươi một loại phần vị, thuận theo một trải qua năm mươi, dần dần tăng số lượng của pháp, chuyển thành rộng lớn đến khắp nơi”. Trong Kinh Uẩn Cao Sơn Vương Phẩm Loại giải thích như vậy: “Trong cánh cổng vô phá địa địa, số vật báu của hữu tịch tĩnh rất nhiều, số vật báu của Không tịch tĩnh cũng rất nhiều. Nếu có hành giả nào đi vào trong cánh cổng này, thông suốt con đường rộng lớn của các pháp vô vi, không có chướng ngại, không có nghi ngờ sợ hãi, thì tâm hành giả ấy tự tại quyết định thường trú vô cùng an lạc, dần dần tăng thêm biển cả công đức không thay đổi”. Cho đến nói rộng.

**Phần thứ 32: ĐẠI QUYẾT TRẠCH GIẢI THOÁT SƠN
VƯƠNG CĂN BẢN ĐỊA ĐỊA VÔ NGẠI TỰ TẠI**
(Phần quyết trạch về khắp nơi tự tại vô ngại là căn bản của
Giải Thoát Sơn Vương).

Như vậy đã nói về phần Đại quyết trạch xuất ly hệ phược địa thanh bạch giải thoát đạo lộ. Tiếp theo sẽ nói về phần Đại quyết trạch Giải Thoát Sơn Vương căn bản địa địa vô ngại tự tại. Tướng trạng đó thế nào? Kệ nói:

*Trong phạm vi căn bản Sơn Vương
Không và Hữu phát sanh lẫn nhau
Các phần vị phát sanh lẫn nhau
Chuyển tiếp trở thành rộng lớn hơn.*

Luận nói: Nay trong kệ này là trình bày về nghĩa gì? Là muốn hiển thị về mười Không vô vi, tất cả từng pháp một đều sanh ra mười pháp thường trú Hữu vô vi. Mười Hữu vô vi, tất cả từng pháp một đều sanh ra mười pháp thường trú Không vô vi. Năm mươi một phần vị, tất cả từng vị một đều sanh ra năm mươi phần vị dựa vào các loại trùng trùng và vượt qua, do đó chuyển thành đầy đủ trọn vẹn và rộng lớn vô cùng. Như kệ nói: “Trong phạm vi căn bản Sơn Vương, Không và Hữu phát sanh lẫn nhau, các phần vị phát sanh lẫn nhau, chuyển tiếp trở thành rộng lớn hơn”. Trong kinh Ma-ha-diễn giải thích như vậy: “Trong biển cả giải thoát, cũng có không hữu cũng có hữu không, số lượng đó rất nhiều. Như vậy không hữu chỉ là thường diệt chứ không phải là hạn lượng vô thường, chỉ là công đức chứ không phải là phẩm loại sai lầm. Vì thế nên nói là biển cả ẩn chứa giải thoát (Giải thoát tạng hải)”. Cho đến nói rộng.

